

Приленко Каріна Вікторівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Науковий керівник: в.о. завідувача кафедри
теорії та практики управління Національного
технічного університету України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського», доктор наук з державного
управління, професор **Чукот С. А.**

НАЛАГОДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Явище корупції у державних органах влади завжди було актуально гострою проблемою. Тому на меті кожної країни є створення такої форми державного управління, яке б змогло запобігти її виникненню. Для цього необхідно створювати прозору та відкриту владу, із доступом громадян до публічної інформації та їхньою можливістю брати участь у вирішенні важливих явищ суспільно-політичного та економічного життя. Сьогодні активно впроваджується електронне урядування, невід'ємною частиною якого є електронна взаємодія державних органів влади, як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях.

За даними Transparency International у 2017 році зі 100 балів Україна отримала 30 у дослідженні індексу сприйняття корупції (CPI – Corruption Perceptions Index), здобувши 130 місце серед 180 країн. У 2016 році держава була на позицію та на бал нижче. (131 місце/ 176 країн). Проте показники динаміки 2017 року нижчі за результати 2016. Зростання показника було спричинене роботою нових антикорупційних органів та реєстру е-декларацій, що, власне є складовою електронного урядування. Лідерами дослідження Transparency International стали Нова Зеландія (1 місце – 89 балів); Данія (2 місце – 88 балів); Норвегія, Фінляндія, Швейцарія (3 місце – 86 балів). Ці країни активно впроваджують електронну взаємодію між державними органами влади. [5]

Сутністю електронної міжвідомчої взаємодії є сумісна діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, міжнародних або неурядових організацій, як на національному, так і на регіональному рівнях з використанням електронних ресурсів і цифрових технологій.

Налагодження електронної взаємодії між органами державної влади і громадян є ефективним інструментом запобігання корупції завдяки прозорості, відкритості та підконтрольності громадськості. Можливість громадян брати участь у політиці шляхами голосування, подання петицій, оформлення певних формальностей тощо в режимі онлайн унеможливорює явища корупції.

Гідним прикладом закордонного успішного досвіду у запобіганні корупції шляхом впровадження електронної взаємодії між державними органами влади стала Естонія. Державна структура управління побудована на співпраці в електронному режимі. Після розпаду Радянського Союзу, громадяни якої замість паперових документів і паспортів отримують індивідуальні ID-карти, за допомогою яких користуються широким спектром послуг в режимі он-лайн. Це свідчить, що ризик виникнення дій, пов'язаних із корупцією набагато знижений, оскільки операції, пов'язані з оформленням, реєстрацією та іншими діями із документами є автоматизованими, запрограмованими та позбавленими необхідності у обов'язковому «живого контактуванні» службовців та громадян [4].

В умовах розвитку електронного урядування в Україні та закордоном виникає необхідність у налагодженні ефективної співпраці на міжвідомчому рівні державного апарату управління. Адже запровадження успішного електронного урядування полягає не лише у реалізації комунікацій в режимі «он-лайн» між службовцями і громадянами, а й, перш за все, у налаштуванні злагодженої та гармонійної внутрішньої взаємодії суб'єктів управління [4].

З 2012 року в Україні функціонує спеціальна програма, призначена для налагодженої співпраці органів державного адміністрування, а саме – Система електронної взаємодії органів виконавчої влади, що спрямована на встановлення автоматизованих процесів відправки, створення, передачі, отримання, обробки, зберігання, використання, ліквідації електронних файлів та копій паперових документів з електронним цифровим підписом, що не мають у собі інформації з обмеженим доступом, контролю за виконанням рішень, актів тощо [5].

Яскравою подією в Україні стосовно впровадження електронного урядування, зокрема електронної взаємодії, стало прийняття 17 січня 2018 року Урядом Концепції розвитку електронного урядування в Україні, реалізація якої передбачена до 2020 року. Дана програма була створена з метою вдосконалення державного управління, налагодження зв'язків між посадовцями та громадянами, демократизації суспільства, покращення ділового клімату, конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та рівня соціально-економічного розвитку України, створення прозорості, відкритої системи публічного доступу до інформації, і, звичайно, дієвому способу запобігання корупції при виконанні владних повноважень [2].

Не менш важливою подією у запровадженні електронної взаємодії між державою і громадянином в Україні є система «Трембіта», яку запустили 6 грудня 2017 року в Україні. Ця система є справжнім ривком не лише у подоланні корупції, та встановленні децентралізації, а й реальною можливістю відчутти кожному українцю себе, перш за все, справжнім європейцем у демократичній країні. «Трембіта» – надія наших громадян, адже завдяки ній можна отримати багато адміністративних послуг у режимі он-лайн, переглянути, хто з

державних службовців цікавився особистими даними громадянина, а також спростувати роботу між органами виконавчої влади, зменшуючи дублювання даних у державних реєстрах.

Концепцією розвитку електронного урядування стверджується, що: «Розвиток та підтримка доступних та прозорих, безпечних та не корупційних, найменш затратних, швидких та зручних електронних послуг дасть змогу покращити якість надання публічних послуг фізичним та юридичним особам, підвищити їх мобільність та конкурентоспроможність, зменшити корупційні ризики та забезпечити, щоб електронні послуги обслуговували економіку майбутнього» [3].

Також Концепцією зазначено, що: «Оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних для вільного використання згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації» дасть змогу створити додаткові механізми реалізації права на доступ до інформації, що перебуває у володінні органів влади, підвищити прозорість діяльності таких органів, забезпечить вільний обіг інформації та можливість її подальшого використання з метою реалізації особистих прав та свобод людини і громадянина, розвитку інновацій та стимулювання ведення господарської діяльності, а також запобігання та викриття корупції» [3].

Метою електронної взаємодії державних реєстрів є автоматичний обмін даними між державними органами. Електронна взаємодія має на меті полегшити життя громадянам, яким традиційно задля отримання певної адміністративної послуги необхідно зібрати певний пакет довідок з різних установ. Система електронної взаємодії державних реєстрів дозволяє цього не робити. Дані збираються автоматично – державні послуги надаються дистанційно, без зайвої біганини людини [4]. Така взаємодія держави із громадянами значно впливає на демократизацію суспільства, а, отже, автоматично, запобігає виникненню моментів, де може бути присутнім явище корупції.

Список використаних джерел

1. Державне агентство з питань електронного урядування України Режим доступу: <http://dir.e.gov.ua>.
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>.
3. Концепція розвитку електронного урядування в Україні / Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250-р [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>.
4. Прилепко К.В. Запровадження електронної взаємодії як необхідна умова розвитку електронного урядування: зарубіжний і вітчизняний досвід. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://ktpu.kpi.ua/ua/naukovo-doslidna-robota-studentiv/>.
5. Transparency International Україна. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ti-ukraine.org>.